

ולענינו

כל מה שתיקנו הנביאים שבזמן שאין להם
אין לר' להספיק על חורבן בהמ"ק הוא
פיר' מ"ש רמזין בפי' ראש כפסוק לשכנו תדרשו ובאת
שמה דמאז על ישראל שהם יתעוררו מפניהם ויבואו אל
נביאיהם וחכמי דור להתפלל לה' להכין מקום מקדשו ופי'
אם לשכנו תדרשו אז ובאת שמה וע"כ חרס חף ה' בישראל
שלא בקשו על זאת כל ימי השופטים עד שנחפורר פי'
דכפיהם וכשהתנדבו ישראל לבנות בהמ"ק שמה שמחה גדולה
ויבך דוד את ה' לעיני כל הקהל פי' בדברי הימים.
ומ"ל היינו ספמא של רבי בקש לפקוד סי' או סי' שנדחה
ואמר הואיל ונדחה ידחה ולא יהיו לו חכמים [מגלה ה']
לא שהיתה כוחות רבי באמת שידחה סי' אלא ביקש לדחותו
כדי שלא יודו לו חכמים כי רואים בתפנית לחלות פני ה'
על נחמת ליון שיחזקוהם לשכנו תדרשו ובאת שמה. וע"כ
לא גזרו הנביאים תפנית כשהלך בזמן שאין שמה, כדי
שיקבלו בראייה לאדם לבקש פני ה' על בנין בהמ"ק ואז
יתקייים לשכנו תדרשו ובאת שמה והאדם הזה הוא גופי'
ששן ותמחה כמו ששמה דכפיהם בהתנדב לבנות בהמ"ק.
ואמר והאמת והשלום אהבו כי אפ"י שאין שמה ויושבים
שליש ושקטים בין האומות מי' אין זה שלום של אמת
אלא מפלגה דשיקרא. ואנחנו שלום של אמת נאכז שהוא
בהמ"ק כי הוא ימלא שחוק פינו אמן.

בעזרי דרוש לר' אב תהצדיק לפי' ובו הפסידא
על הגאון מהר"ם עמרם חסידא שהי' מאז אב"ד
דק"ק מאדע וגם לאהיה ונתבקש בישיבה שלמעלה
בצפת תוביב — תנצב"ה אמן. *

ואתחנן

אל ה' נעת ההיא לאמור. פי' מורי
בהפלה לאמור אדרי ה' אתה החילות. פי'
שתיחלם התחנן אל ה' שיטי' יכולת בידו לאמור אתה
החלות וגו' פיר' שתקנו חז"ל אדרי שפתי תפתח קודם
תפלה — ויליד מ"ש לא מלינו רמז בזה לפסוק יסו
לרזון אמרי פי' שתיקנו אחר תפלה. אעברה נא ואראה
את הארץ הסוכה ילד ואמר נא לשון בקשה באמלע
דבריו וסליל אעברה ואראה נא או נא אעברה ואראה
מי' להפסיק בנא בין אעברה ואראה. חו ילד הפרטים
שפרט הארץ הסוכה הר' הסוכ ונזנן שהוא אי' ירושלים
ובהמ"ק כפירשי, שר' פי' תקנו לקרוע על חורבן שלשתן
כמבואר בש"ס [מ"ק כ"ז]. ופשי' הרואה פרי יהודה קורע ושוב
ירושלים חחר וקורע ושוב בהמ"ק קורע וסייג מדחלקן
בסך קרא. ור"ל משאחז"ל במס' שבושות [מ"ז]: ותרגו
באסליכס תרחס וגריחס באהלו של מקום דרשו באסליכס באהל
אסליכס היינו אהלו של מקום, ולכאורה מאי אהל של מקום ננו
חרגליה, אך רמז להכיל כי אהל ריח ארץ היר' ליבנות.
מי' קב"י אמרפ"ה מה ה' לו לפרוט בתפלתו כל ה' ה'
פריס. ותו ילד' אומרו אל תוסף דבר אלי עוד בדבר
הזה מיותר פשיטא בדבר הזה כהא פסיק ונא — בתחלה

*) הגאון מהר"ם רב עמרם חסידא (ראשונים) וז"ל נולד שנת
תק"ן לפ"ק [בש"ש ש"ן פה בריה כתיב על וס' שנתבקש לישיבה
של מעלה בן מ' שנה]. משנת תקע"ד עד שנת תק"ס לפ"ק ה'
רב דק"ק ארשע ואו נתקבץ לאס"ק מאדע והיה שם עד שנת
תקצ"ו לפ"ק ובשנה זו נפג לאהדק. ולפני פשיטתו ביד בשם וסליח
ביד וס' האור לעברו מאור הגנו שששה יד בראשית. וס"כ
בצפת בין קברי האזיז"ל וסדרי' אלשיך ור"ל. [כל הג"ל סדרי' שיש
ש"ס. ערבי פסחים] לנדר הג"ל ר' עמרם בלזום ור"ל — ועי' בשו"ת
ח"ס חו"ד סי' רל"ג כתב מר' להמ"ק רב עמרם חסידא וז"ל תשובה
אחרת [בשנת תקצ"ו לפ"ק] ביתר הבדור בענין שישיבת ירושלים
תשובה ויש בה מצה יותר שישיבת שארי הקפות בא"י. ע"ש:

אבאר מ"ש אדרי שפתי תפתח ופי' יגיד תהלתך ולא ופי'
יתפלל תפלתך — ועוד והגיון לבי למה הוא זה וסלואי
י"י לרזון אמרי פי' ולא הגיון לבנו שמהרהרים בתפלה
משכחות זרות ופי' אומר דברי אש' כהני שתקנו בתפלה
אותו י"י לרזון ואל הגיון לבנו לא יפנה ומ"ס להתפלל
והגיון לבנו — הנה אחז"ל [ברכות ספ"ה] רחצ"ד ה'
מתפלל על החול' ואמר אם שגורה תפלתך בפי בידוע.
שהוא מקובל ואם לא הוא מעורף רחמנא ללן. והענין
כי לאדם מעריכי לב ומהי מענה לשון כי העומד בתפלה
מערך בלבו להתפלל כך וכך והי' מענה לשונו להדריכו
דבר אחר שלא הפלה על לבו חס הוא גופי' רא"י שתפלתו
מעורף ר"ל. ואמנם אחז"ל [שם י.]. אפי' כפל חלום
אומר מחר הוא מת ואפי' גם חרב חדה מוכה על לוואר
ורואה שקרוב החלום להתקיים מי' אל ימנע עצמו סין
הרחמים לנצל הנורה. ע"כ זה האיש שהעריך בלבו להתפלל
כך וכך ונכשל בלשונו ולא אמר כמו שהעריך וקדור
שתפלתו מעורפת מי' אל ימנע עצמו מן הרחמים ויחזור
ותפלל והגיון לבי לפי' ה' לורי וגואלי מה שהערכת
בלבי י"י לפי' לנאלי מהסורה שגורה שלא לשמוע
תפלתך בזה. ואמנם בתחלת התפלה לא יולדק לומר שפתי
תפתח ופי' יתפלל תפלתך שיהי' שגורה בפי' דברי זה
בעצמו הוא התפילה ואם שגורה הרי כבר נענה לטובה
ע"כ אינו מתפלל אלא על שבתו של מקום שיהי' סדור
בפי' ופי' יגיד תהלתך אבל תפלתך זה הוא בעצמו עני'
לטובה. ואך יכול להתפלל על זה היינו תפלתו והכן זה —
ולבוא אל המכוון בעזרי' נקדים מ"ס במקום אחר וכפת
מלאתי שכי' מורי בהפלה דתפלת מרע"ה אעברה
ואראה עשה מהלך שאמר הקדיה ראש ושמה לא תעבור.
ונלע"ד מרע"ה ידע תפלה עושה מהלך לא ראה לומר ואראה
אלא אעברה לתוך וחלק אי' לחלקים הארץ וההר והלבנון ואם
יעשה מהלך יפנה ה' לא תעבור אל ירושלים אך אל הארץ
תעבור. וגם זה טוב, אך נהי כך ה' מעריכי לבו להתפלל כן
מי' מהי' מענה לשון וכשאמר אעברה נא בל אל פיו ואראה.
ומשום כן כתי' נא בין אעברה ואראה כי כך ה' מעריכי לבו לומר
רק אעברה נא ולא יותר ונזרק ואראה לתוך פיו ויפנה ה'
מהלך, ראש שלשתן ולא תעבור אפי' אל אי' מן הארצות
הללו. וחס ה"ת פן יאמר מרע"ה והגיון לבי לפי' ע"כ אל אל
תוסף דבר אלי בדבר הזה עוד היינו דבר הזה לומר
י"י לרזון אמרי פי' והגיון לבי לפי' ככ"ל.

בכ"ל הדברים האלה וכלל הסיון הזה חירע להמ"ק.
סגאון מהר"ם עמרם חסידא ז"ל מר' דארא
ירושל' אשר בלדקתו מילט אי' נקי ונשא נפשו בכפו ונספ
עם כל כ"ב אל ארץ הקדושה וכל מנמחו ה' לשון לשכת
בירושלים עיר הקודש ונתפכך פי' סבות כלפת תוביב
ואגרת שכתב לי זה אשתקד כי ופני מועדת לירושלים *

*) פוסק ענין הגל גם בשו"ת חסידא סי' רל"ד בתשובה
להגהר"ו סגאון ר"ל משנת תקצ"ו לפ"ק אחרי שהאריך מר' ור'
שביחשלים שער השמים הזה מצה ס' לרזון מבשר אי. סג' שם
בדיה ומה שהתגלה וכו' ור"ל: ובאמת פוסק הפוסק הרב הגאון פוסק
עפרים סג' דודית סג' ומשלש עמו שלא ידור אלא בירושלים מקום
ששכן בבד קדושה בית אלקינו וכאשר עשה היסבין ור' אע"כ בצפת
נסצא קברי אש' אלקים הדודים ס' מ' יסד זה בקדושת ירושלים
ומקום מקדש, וגם הגל עד לרזון ב"ס דרך יפ' לירושלים והסב
בעל הסיבות יר"ש דרך עם לצפת. ואחרי כן באו ששה כ' אלי בעצה
ושאל אם יעקד משם לירושלים או אחרת שאני מיני סתים כון
שכבר בא ששה וקבע וירדו וכו' סגאון נראה שקשה ישיבתה של
ירושלים עליו וחזתי לרעיו' שלא ראה אלא לשימי על שער על
רעיו ע"כ הנהיגו הדבר על רעיו. עמ"ל.

ואמנם

נדיק בחיל שעתיד לעלות לא"י וימלא מקומו איך עיכ
 יתאחר קבון כלל הנלוות עוד עד זמן שיחגל הדיק
 ההוא ויעלה לא"י איך אין נחמה על חורבת ירושלים ואם
 נחם על חורבת ירושלים לאמר חיש קל מהרה יבוא
 הנואל, איך אין נחמה על מיתת לדיק הלו וסיינו זיכורא
 ועקרבה היל. והנה עלי לא"י נקרא כלשון הפערה ופעור
 אברים בארץ אפורה לא וארצה, הר הפערים שמשם
 עוזרים מחיל לארץ [רמזין] במדבר כ"ו י"ג, עיכ אמר
 על הברים מיתת הדיק אשא כבי ונהי ועל נאות מדבר
 הוא חורבן בהמיק אשא קינה והטעם כי אין איש עובר
 מחיל לא"י שימלא מקום הדיק שמת. והנה לא זכה
 להעמיד תלמידים הרבה מפני נסיפתו כידוע וסיינו ולא
 שמעו קול מקנה סיינו תלמידים שנשארים אחריו וקול חורו
 בפיהם זה לא נשמע בעויה, עיכ מפוק השמים עד בהמה
 נדדו הלכו פי עוף השמים נשמחו למעלה ובהמה הוא
 נותו ונפיו שיהם נדדו הלכו מאתו ואין זכר למו.

אחז"ל כי שכיב ר"ז פתח עליה האי ספדנא ארץ שנער
 הרה וילדה ארץ לבי גידלה שפופים אוי נא
 לה אמרה רתת כי אבדה כלי חמדה [מגילה ו']. והנה
 טבריה נקראת רתת ע"ש רקיע שבה מלאים מלות כרמון
 והקשה בטורי ארץ פ"ק דמגלה הא כללות ישראל לאמר
 כפלה הרמון רקתך שריקין מלאי מלות כרמון [כשלי
 חגיגה] ומלאי רבותי דטבריה מעתה. ולכאורה י"ל דאמרי' התם
 בפ"ק דמגלה למא נקרא שמה טבריה שפופה ראיתה פירשי
 [תוס'] בנות ופרדיסי. והנה ידוע לנו ועיינו רוחות
 מקום גנות ופרדיסי ובהי קרקסאות וטריטאות ורבת
 המכשלה בעויה תפוזות אנשים ונשים ויתעברו בנשים
 והולכים בחוקותיהם ונמוסיהם, אם שם הריקיע מלאים
 מנות כרמון סיינו רבותא דטבריה, ועל טבריה אמר ר' יוחנן
 ב"ב ז"א ע"כ נהירא כד הוה מעלין עלי ועלייתא בשוקא
 כבר שיתסרי ושכסרי ולא הוה חטאן, וסיינו רבותי כללע"ד
 אמת — ואמרו חז"ל [סנהדרין לז']. הנהו בריווי הוה
 בשכבות דר"ז כד שכיב אמרי עד השתא הוה קסינא חריץ
 שקי דמגין עלן השתא דשכיב מאן יגן עלן והדרו בתיוכחא.
 וסיינו דקאמר ספדנא אמרה רתת הריקיע אמרו אוי כי
 אבדה כלי חמדתם המגין עליהם. איך אכן מאי נפעה מי
 יגן עלינו על הריקות שכנו בעויה מי גרפא לך.

ואמרו ארץ שנער הרה וילדה ארץ לבי גדלה שפופים.
 דאחז"ל [נעין כ"ו]. למא נקרא שמה ארץ לבי
 שאין עורו מחזיק בשרו היל אינה מחזקת כיכ ריבוי אנשים.
 והענין כי הקדושה אינה נתפסת במקום והעורה החזיקה
 כל ישראל עומדי' לפופים ומשתחווים רוחים ולא אמר אדם
 מעולם לא לי המקום שאלין צירושלים וכן הרחיב אי
 מקומה והחזיקה אנשים רבים ובהסלקות הקדושה נתכווה
 ודרכי ליון אכלות ושממו עלי אויביכם עיכ היא כעור הלבי
 שאינו מחזיק בשרו—והסיפוך בטומאה כיוצא בה בארץ שנער
 למא נקרא שמה שנער שנערו בה כל מחי מבול [זכח קי"ג].
 והנה הטמא' אנשי כל העולם כלו במבול כלם נעשו לשנער
 ומלאו בה מקום כי הטומאה התרחבה לקבל טמאים. והנה
 יען כתי' [ויקרא כ"ו] ואכלה אחכם ארץ אויביכם שנערה
 מתוך אריכות הגלות והתגדלו אנשי קודש על אדמה טמאה
 נהפכו בעויה ולקחו טבעי אנשי הארץ ההיא וסיינו ואכלה
 אחכם ארץ אויביכם עד שממש אין ניכר שממשי קודש
 ילאו. וקאמר אעפ"י שר"ז בארץ שנער נולד ונתגדל וארץ
 שנער הרה וילדה מימ כל כך פאס נדקחו ורב קדושתו

עד

ואמנם תפלתו עשתה מחלה ואחר שלמד ולימד וריבין
 חורה בנפת ר' שנים נחזקש ציטיבה שלמעלה וכי עליו
 רבני א"י שממש המית עלמו מתוך נער גלות השכינה,
 הו ליום מהומה ומכוכה ההוא. ועוררתי ליתו היום
 ביום ז' אב שנכנסו גוים להיכל הקודש והחריבו ארצנו
 בעויה ואחז"ל כשאחם זוכים אחם מונים לנכינו וכשאי
 אחם זוכים אחם מונים להרצנו, וענין המגין הזה ע"ד
 שאחז"ל [שבת ק"ה:] כל המוריד דמעות על אדם כשר
 הקב"ה סופרן ומיתן צדית גמיה, כי לכל כפרה ורפואה
 הנפש לריך מגין וכס"ג צ"ה"כ—כך ה' מונה א' ושמים
 א' ושלש, ומחן דמים על המזבח ב' שהן ד' או ד' קרנות
 ומגין השקלים לכפר על נפשותיכם וכן נוהגים כל
 פדיון נפש—ע"י מגין ואחז"ל במס' שבת ס"ו ע"ב כל
 מנינא בשמא דאמא וכל מנינא דלא מיפרשא מ"א זמני
 ע"ש, והיות מיתת הדיק כיפר על כל ישראל כקרבן
 והדמעות כסיפי דמים, ע"כ הקב"ה סופרן ומונה א' ושמים
 ככה"ג צ"ה"כ, ובין בהמיק מכפר וכל שנה נחוסף כפרה
 ומלוא גוררת מלות הרבה ע"כ מגין לנכינו כאלו כל שנה
 נכנס בית חדש ע"י זכיות ישראל שנתוספו משנה לשנה
 ולריך מגין לגמור כפרה — ואמנם חורבן בהמיק בעויה
 החורבן בעלמו כיפר כדכתיב חם עונך בת ליון אך מה
 ענין למגין הרי לא נהרב אלא פ"א ומה חועלת במגין
 מה שהי', אך בעויה כשאנו זוכים הרי בכל שנה מוסיף
 און ויגון והרי מ"א אב אשתקד עד ז' אב דהשתא נשתנו
 לגריותא בפולס ואין יוס שאין קללתו מרובה משל חברו
 כאלו נהרב בהמיק של שנה שעברה ונחמטע הדת בעויה
 וכבוד התורה וגלות השכינה נהרבה עד שנוכל למנות
 מיום חורבנו עד עתה אלף תשס"ב חורבנות בעויה והמגין
 גומר הכפרה — ועתה לא די לנו בכפרת חורבן בהמיק
 של השתא הכא, עוד לנו מיתת לדיק קדוש וגורא הלוא
 תרתי למא לי והכתוב, לוזה [תהלי ע"ט] כי אכל את
 יפקז סיינו מיתת חסידי עמנו וגם את נוהו השמו ואסתגר
 נחד מינייהו.

כתיב על הברים אשא כבי ונהי ועל נאות מדבר
 קינה כי נחתו מבלי איש עובר ולא שמעו קול
 מקנה מפוק השמים ועד בהמה נדדו הלכו [ירמיה ט'].
 הנה לפי פשוטו הוא הדבר אשר דברו על הברים הוא
 סלוק הדיקים שנקרא הרים האבות, על מיתתם אשא
 כבי ונהי, וגם על נאות מדבר סיינו ירושלים ובנותי' אשא
 קינה ותרתי למא לי, אך לפרש מ"ש כי נחתו מבלי איש
 עובר, י"ל דאחז"ל [חגיגה ה']. רעות רבות ולרות סיינו
 זיכורא ועקרבה דקשה להאי מעלי להאי ודמעלי להאי קשה
 להאי — והנה אם כי רבות אנוחות על חורבן בהמיק אמנם
 עלומות תנחומות, היום אם בקולי תשמעו וכל יומא זמנו
 הוא ובכל דור אנו מיחלי' לאמר היא השנה הזאת ואין
 מפעור להי בעתה אחשבה, וכן מיתת לדיקים אם כי קשה
 סילוקן יותר משריפת בית אלקינו מ"מ התנחומה מלוי
 חרה השמש ובא השמש מסתמא כבר נולד לדיק כיוצא בו
 טרם ביאת שמשו של זה — אך אחז"ל [כתובות ע"ה].
 ועמהרש"א סנהדרין כ"ד. חד מיניהו של בני איי כחרי
 מיין בחיל שנאמר וליון יאמר איש ואיש יולד בה, ואמר
 רבא חד מיין כד חזיל להתם כחרי מיניהו, נמלא זה
 הגאון ולדיק מהו עמרם ז"ל שעלה לא"י מלבד שהי' גברא
 רבא וגאון ולדיק מפורסם בהיותו בחיל, גם כי עלה לא"י
 ונעשה כחרי מיניהו והרי הוא כארבעה כיוצא בו ונחזקש
 ציטיבה של מעלה בן מ' שנה איך אנוס שנוול כיוצא בו

כי אמרו אתם טעיתם בחשבון כי הייתם צללה ולוקה ואכן על כדא שלנו כסמך, ואפי' אחיכ כשהגיע להם ספרי ירמי' ושם בודאי הי' נכתב י"ז בתמוז נכסף הי' מנייה צו בטי' לחדש הרביעי, כי הם תלו הכל בקלקול חשבונות — אבל באמת לפי מה שידענו כי הם פונוק בת ליון ופי' באב נקרא אי' לחדש מנחם ליון כאלו קלקול ולא טעות ואמת נכון כי י"ז נכסף הפיר ונכ' נחריב הכית.

וכבר כתבנו במקום אחר* דכתי' [תלים קלין] על נהרות צבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ליון. יליד מה גם בכינו ומה לשון שם ישבנו, שם גלינו הרל למימר לא קמיל שם ישבנו כהשקט וכסחה ובכבוד גדול בבית המלך והשרים והיו ישראלים השונים בבית המלך גם ככל זאת בכינו בזכרנו את ליון והשונים נקשו לשיר שירות ותשבחות לה' על רוב חסדו בנגותינו לא פזנונו ויט' עלינו חסד לפני מלך ושרים, ומי' לא נתנו לבנו בזכרנו את ליון כי אין לזה תמורה ואל תשמח ישראל אל גיל בעמים.

ולבאר יותר אמרו על נהרות צבל ולא אמר בארץ צבל שם ישבנו. אבל יתיישב פפי דכתי' [דברים

כ"א] כיפית ובכחה את אביה ואת אמה ירה ימים ואחרי כבוד אליה ובעלתה, כי רמזין שאין נכון לבוא עליה והוא ימחה עם תשוקתו, והיא לבה נשבר בקרבה על עמה ואלהיה, פ"כ תשכ ל' ירה ימים ונאמר לה יום יום התיאשי כי לא תשוב אל בית אביך לפולס ואל האדון הזה תהי' לאשה ובאריכת ימים אלו והיאוש במחשבה מפני אברה, ומסייפה לזה ג"כ רב הכי שכתה בלוחות הימים כי הכי מפני אברה ודאנה מלב, ואחרי ככר נתייטב דעתה תבוא עליה ובעלתה פ"ש. והנה זה הפנין בעלמו הוא כאלו רק אקדים דישיבת הנכר רומנו על המשכת הדבר לאורך ימים ואחזיל [הוריות י"ב]. מפני מה מושחין מלך על המפין שפתי' מלכותו נמשך כנפין. והנה השונים לא בקשו מהם שיסורו שירה בלב רע עד שכבר נתיאשו הדור ההוא מהנאולה כמו שכתבתי לעיל כמו סיפית אחר היאוש, ואחר שכבר כבו ככה הרבה וחשבו השונים שכבר פג לפר מלכס וירורו ויחוררו. והיינו על נהרות צבל דייקא כהמשכת הנכר ישבנו כהשקט ככל וגם בכינו ככר די והותר ואז שם שאלונו שונים שירו לנו משיר ליון, ומי' על פרדים בחוכה תליו כמורחיתו.

וליישב מיט דוקא על פרדים תלו ומיט דוקא הכתובת ולא סתם כלי שיר שלנו, ומה לשון

אדמת נכר ולא אדמה טמאה וכדומה. ואפן ואומר, כתי' [איכה ד'] כי ליון היקרים המסוללים צפו איכה נחשבו לנבלי חרש מפני די יולרס והתחיל איכה יופס זהב ישנא הכתם הסוב על הריגת המלך יאשי' הנריק פיי שלש מאות חלים, ואמר תשתפכנה אבני קודש בראש כל חילות. והוא הידוע בפרי' על חסא פיזור ילולות הקדושת בחסא קרי רחמנא ללון לדיקים מתים כמי' מפרשים על מה שאחזיל [שבת ק"ה:] כדי שיכנה ויתאבל על אדם כשר היינו ספין כשרים הללו אשר ממקום קדוש יתהלכו ממוח שבראש מקום משכן השכינה בכל אדם מישראל וכתיב ושכנתי בתוכם, ויולאים למקום הקומארה דרך ברית קודש ופוגמים בברית קודש ופי' חסא יורה כחן נהרג יאשי' פיי שלש מאות חלים ר"ל — והיינו יופס זהב ישנא הכתם הסוב הוא יאשי' איכה הי' ככה פיי ששתפכנה

* נרמס בשורת חס הדמים בהשפחות מי' קצ"ב ד"ה לענן וכו'. ועי' לקטן בדרוש אדמו ר"ה וזה פי' השקט וכו'.

אכרי

עד שכתבו אל ארץ לבי גדלה שפשוטיה גדל הכי פורו ומתאבד קדושתה על דו, והיינו כמו רקת הריקנים שמתגדלו במקום גנות ופרדיסים ומי' מלאי מלות כרמון הי' ר"ז אפפי שארן שפיר ילדו מי' ארץ לבי גדלה שפשוטי.

בירושלמי סוף מס' תפנית אדתק ב"ז בתמוז

סוכקמה הפיר פריך וכתתי בירמי' בטי' במדש ומשי קלקול חשבונות י' כאלו שוב הקסה ארכתי ביחזקאל הקבי' אל בא' בחדש מפלתה של לור על ששמה במורכן ירושלים ואי' סיד בטי' באב נחריב איך שמהה לור במורכנה בא' באב ותי' ככל קלקול חשבונות י' כאלו פוד. תי' משל למלך שפי' יושב ומחשב בלו ואיל נשבה בט ונתקדש אמר מכלן יי' ראש השבועו ופי' קרבן עדה שמכלן ואילך יי' תחלת החדש והי' כיון שנשבה בטי' באב קורא לו אי' בחדש פ"ש. ולפני' נראה לכוסיק כיון שפד פתה הי' תלוי' בדן וביום שנשבה הם פונוק בת ליון ומיד מתחיל נחמה פ"כ מתחיל חדש אחר ונקרא מנחם כמו שאנו מוכנים פ"כ קורא לפי' באב אי' בחדש *). ואמנם בקרבן עדה חמה איך שייך לומר כספרי נבואה קלקול חשבונות, ועוד אפי' תימא ירמי' טפה מרוב לרות תרופה וקול שופר שפי' בירושלים, אבל בנבואה יחזקאל שפי' צבל פה החדש והמסגר גלות יכני' והם ישבו שלים ושקטים וכו' וראה בנבואתו מורכן ירושלים ביום אי' אב ואיך טפה בחשבון והוא לא הי' לו שום צלצל דעת אז. ולפני' ליישב הכל בעוסי, בהקדים דליתא התם פוד בירושלמי דלפולס צין בקיעת הכיר לחורכן הוא כ"א יום דכתי' מקל שקד וכו' וישקוד מה שקדים מפריחתם. עד גמר פרים כ"א יום כן מנקיעת הפיר עד גמר החורכן כ"א, וצין אס תחשוב בנקיעה בטי' תמה הי' החורכן אי' אב, ואם הנקיעה ב"ז הי' החורכן בטי' באב ולפולס כ"א יום צין זה לזה פ"ש. פוד אקדים מ"ה לעיל הואיל וחס פונוק בת ליון הוא תחלת נחמה מכלן ואילך היינו לקושטא דמילתא, אבל אנשי אותו הדור צבל לא האמינו זה ונתיאשו וכו' וזקי ישראל לפי יחזקאל ואמרו כהי' ככל הגוים כי פוד שמכרו רבו ליון זה על זה כלום והשיב להם ביד חזקה ובחימה שפוכה אמלך עליכם. ונבוא אל המכוון בעוסי' דאנשי צבל שמתו מהנבי' שלהם ביום אי' לחדש שמה לור במפלת ירושלים והם לא הבינו כי פ"כ נקרא אי' בחדש על כי הם פונוק פ"כ חשבו כפשוטו כי ביום ר"ח אב נשקף בהמיק וחשבו כ"א יום למפרע לבקיעת הפיר והי' ביום סי' תמוז, ופן כי הם ישבו צבל שלים ושקטים ולא הי' להם ומכ"ה לנבוא יחזקאל שום צלצל הדפת פ"כ האמינו זה אמת נכון כי כך הי' המעשה, ושוב ביום הי' טבת שאחריו בא האלים הראשון מירושלים ואמר הוכחה הפיר כשאמר להם שנכסף ב"ז בתמוז ונחריב בטי' באב לא האמינו להפליט

* וכבר הדס בגליון ירושלמי שם על יעשה זה ראש לחשבונות חל"ק: היינו מה שובלים לחדש שם החדש סידר אב ואילך לקרא ל' בתמוז וסאלו היום פסק הדרש אב ופתח' מנחם — נראה משחריב בטי' באזה שטמה לצד ליום ועלה אמרו והאז ונקיים ישיש עליכם, ואמרו פ"ק דבגילה אדמים משיש חסא מזה לט' ע"ד שישי ושטרי בת אדום זה עליו תעבור סם תם פונוק בת ציון ע"כ מן אותו יום מתחיל חשבון הדרש מנחם. עכ"ל שם — ובמקום עה"ז שבת ר"ה אב שנת רתקב"ן לש"ק סב פון חל"ק: והיה סידר הדרש בדרשון, ואלי רסו על הדרש אב בירושלמי. סוף ס' תענית דאמר סיב מתחיל הדרש אדמו וי"ל משורה נחזי לקרא ל' שם הדרש מנחם. והיינו הדרש החדש שמתחיל בדרשון היינו מנחם ואותו שבת שבשבת ש"ב פ"ב פ"ד והיינו שבת בשבת ששה שבת נחמ יבא כל בשור להשתחוות בחד בית הי' בראש הדמים בב"א. עכ"ל שם:

אבני קודש הם הטיפין הקדושין אבן ישראל פירש' [ויח']
אב בן ישראל, היינו טיפין שהם אב וכן אבני קודש הם
משפטים בראש כל חולות. וידוע כי יוסף הגדיק הוא
יסוד הכרית הקודש וכן ליון גמטרי' יוסף הוא בחינה א'
עם בחי' יוסף. ע"כ בני ליון היקרי' יק"ר בקדושה
וקרי' בעומאה המסולחם בפ"ו היינו ממקום ראשו כחם
פ"ו איכה נחשבו לגבלי חרש — [ע"י לפיל בדרוש הספר
לשונות' תקיף לפק ד"ה אחז"ל מפרי וכו'].

והנה שמעתי מפי קדוש מורי הפלאה זל' פ"י
הזורעים בדמעה ברה יקלורו הלך ילך ובכה
נושא משך הזרע בוא יבוא ברה נושא אלוותיו. ד"י
תיקונים יש על חטא זה אי לבכות במר נפשו
ודמעות פ"י מוכרי טיפין נגד טיפין, כי לעבוד ה'
בשמחה וזרי' המירות מלשון זמיר ערלים [ישע' כ"ה ה']
שקולר הקליפות כומד כרם פ"י זמירות ואותיות קודם
מחש' אותי זמיר דוק ותשכח — וממנוים על זה נשמח
כ' לדיקים יוסף הגדיק וכנגדו הוא השמחה והשיר מלך
בפיו תחנה והש"י פלטי בן ליש דכתיב בני הלך
ובכה כשלקחו ממנו מיכל בת שאול ואחז"ל [סנהדרין י"ט:]
שכלך ובכה על מלכה דאזלא מרי' שהי' נוען חרב בינו
ובינה. והיינו דרמו קרא. הזורעים, הנכשלים בחטא זרע,
אותם יתקנו בש"י אלו, בדמעה, ברה, יקלורו וזמרו
כל החוחים פ"י ב' אלו דמעה ורה, ומפרש והולך, הלך
ילך ובכה היינו פלטי בן ליש כרל הוא נושא ומכפר
משך הזרע פ"י תיקון הדמעה, — ובוא יבוא ברה ושירות
ותשכחות, הוא נגד נושא אלוותיו היינו יוסף מחלמים
אלומים. אלו דברי מורי זל' ונפתים יסק.

ואקדים כי פרעה שכלול וחיבוט בהושענה רב
מכפר על זה פרעה גמטרי' זרע פס הכולל והוא
שיר בכור דוקא כי כור גמטרי' זרע פס הכולל והוא
אותיות יר' כי נר ה' כמ"ש שליה בסיפור שער השמים,
אך המסורר שירי עגבים מסתלק הו"ו מכור ונשאר
נכר בני אל נכר. עוד אקדים כי גלות בכל מיוחד למחש'
זה כי ה"ס המביאים מכול כדאמרי' ר"פ כל ה"ד ואנשי
מכול ברותחי קלקלו, ובשנער נעפרו כל מחי' מכול כמ"ש
לפיל ושם הרגיפה לילית — פ"כ עם ה' אלו ביושבים
על נהרות בכל מקום הסומאה גם בכינו לכפר בדמעות
בזכרנו את ליון בני ליון היקרי' ה"ל ופל פרצ"ם דייקא
פרעה בתוכה תלינו כנורותינו כנור דייקא. אך שם שאלנו
שזינו הסמאים הארורים לשור שיר עגבים ולהוסיף
יטולות קדושות אל הסומאה להאריך עוד הגלות ואמרנו
אך כשיר שיר ה' הוא כנור מלא ו"ו גמטרי' נר ה'
אך נשיר על אדמת נכיר דייקא בהסתלק ו"ו מכנור
נשאר נכר להרבות בני נכר בעוה"ז.

ואמר אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני. יבואר א"ה
פ"פ דכתיב [משלי כ"ב] עשיר ורש נפשו
עושה שניהם ה', והכוונה כי העשירות והרישות מחזירים
ודבוקים בישראל והקב"ה כביכול יאה עריותא לישראל
[מגיגה ט"ז:] לא שיהי' עניים בפ"ס ח"ו אלא כי אחם
המעט שממעטי' עומם בכל טובה שמשפיע להם הקב"ה
אינם מגביהים עצמם ונקראים בזכור דלים [ישע' י"ד]
ועניי עמו [שם] וכדומה, ואז כביכול הקב"ה עשיר להשפיע
ולהשביע מרצ טובו ויש ה' עמו, אך אם ח"ו ישראל כעשירי'
ומשגיפים עצמם מסוב הע"ז ובפרט בגלות אל תשמח אל
גיל בעמים, אז הם כעשירים ושולחו של הקב"ה מן ועני

(*) וכן כ' דרשים בתשובה א' בשו"ת ח"ס דו"ד סי' ש"ל"ב
באמצע התשובה ודלל אני אחר שש"כ תיקנו אחר בהרבה אזהרה
ותולידו קוממיות לארצנו וכו' ע"ש.

אלה